

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Методичні рекомендації
до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю
015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»

Електронний ресурс

Рецензенти:

В. С. Ковальська – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

О. М. Василенко – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 11 від 25 червня 2025 року)*

М 54 **Методика** професійного навчання : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» [Електронний ресурс] / уклад. О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, Н. В. Корольова, Н. В. Божко, Н. Ю. Муринович. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – (PDF 39 с.)

Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Методика професійного навчання» призначені для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» денної та заочної форм навчання. Методичні рекомендації містять завдання для самостійного опрацювання теоретичного матеріалу, практичні вправи, а також методичні поради щодо організації навчального процесу. Рекомендації спрямовані на формування у студентів професійних компетентностей та розвиток умінь самостійно застосовувати методи професійного навчання.

УДК 378; 37(01;04); 613; 614(1;7;8); 615.9; 616(001;005;006;01;9)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025

© Коваленко О. Е., Брюханова Н. О., Корольова Н. В., Божко Н. В., Муринович Н. Ю., уклад., 2025

ЗМІСТ

1.	Загальні положення	3
2.	Стисла робоча програма з дисципліни «Методика професійного навчання»	3
2.1.	Тематика лекцій	6
2.2.	Тематика практичних занять	10
2.3.	Питання для самоперевірки	12
2.4.	Навчальна література	15
3.	Види організації самостійної роботи	19
3.1.	Види організації самостійної роботи на аудиторних заняттях	19
3.2.	Види організації самостійної роботи, що виконуються студентами у позааудиторний час	25
4.	Норми часу для різних видів самостійної роботи	33
5.	Організація, планування і контроль самостійної роботи	34

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Напрямки розвитку національної освіти визначаються положеннями та завданнями Національної доктрини. Одне з таких завдань спрямоване на здійснення перерозподілу навчального навантаження з дисциплін між аудиторною та самостійною роботою. Вирішення цього завдання потребує належної організації самостійної роботи студентів у процесі навчання, яка включає організацію та контроль самостійних занять студентів.

Досягнути високої ефективності самостійної роботи можливо лише за умови виконання певного комплексу заходів, до яких можна включити чітке планування та нормування роботи, наявність достатнього навчально-методичного забезпечення з дисциплін, що складають навчальний план підготовки фахівців, створення необхідних матеріально-технічних умов.

Курс «Методика професійного навчання» є одним з провідних у професійному циклі підготовки студентів спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). За навчальним планом підготовки бакалаврів вивчення цього курсу планується на протязі 6 та 7 семестрів (денна форма здобуття освіти).

Вивчення курсу «Методика професійного навчання» завершується складанням письмового іспиту за екзаменаційними білетами. Питання іспиту мають комплексний характер, дозволяючи перевірити сформованість як теоретичних, так і практичних вмінь.

Підготовка до іспиту передбачає виконання завдань в межах самостійної роботи: опрацювання конспектів лекцій з курсу; виконання завдань, спрямованих на розробку програми професійної підготовки фахівця закладів професійної (професійно-технічної) освіти та технологій навчання, та обґрунтування власних викладок відносно кожного пункту; розв'язання тестових завдань.

2. СТИСЛА РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ»

Загальний обсяг часу на вивчення дисципліни «Методика професійного навчання»

– денна форма здобуття освіти (450 год.), в тому числі аудиторні заняття – 224 год., самостійна робота – 226 год.

Окрім цього навчальним планом передбачається виконання контрольних робіт з дисципліни. Вивчення курсу «Методика професійного навчання» завершується складанням письмового іспиту

за екзаменаційними білетами. Питання іспиту мають комплексний характер, дозволяючи перевірити сформованість як теоретичних, так і практичних вмінь здобувачів освіти з дисципліни.

Метою навчання дисципліни є навчання здобувачів освіти розробці різнорівневих дидактичних проєктів.

Завдання навчання дисципліни:

– забезпечення здатності аналізувати професійну діяльність фахівця, конструювати зміст освіти, аналізувати та будувати мету навчання, діагностувати та коригувати стан навчального процесу, конструювати зміст навчального матеріалу в умовах традиційного, дистанційного та змішаного навчання;

– забезпечення здатності проєктувати основні технології навчання такі, як: мотиваційні, орієнтовної основи діяльності, виконавчих дій та контролю в умовах традиційного, дистанційного та змішаного навчання;

– забезпечення здатності розробляти, контролювати та коригування дидактичні проєкти для підготовки здобувачів закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти в умовах традиційного, дистанційного та змішаного навчання;

– забезпечення здатності обирати, обґрунтовувати та розробляти інтерактивні технології навчання для таких етапів дидактичних проєктів, як формування навчальної мотивації, орієнтовної та виконавчої основ діяльності, контролю підготовки в умовах традиційного, дистанційного та змішаного навчання;

– забезпечення здатності визначати засоби, форми професійного розвитку здобувачів освіти.

уміти:

– формулювати мету навчання на уроці, визначати згідно до неї зміст навчання, вибрати способи навчання й обґрунтовувати свій вибір, реалізовувати розроблений дидактичний проєкт, демонструючи педагогічну майстерність, а також розвинути уявлення про задачі нового курсу;

– формулювати оперативні цілі навчання з обраної теми і визначати відповідно до них еталони дій тих, кого навчають, виражені в умовах навчання, результатах і критеріях оцінки навчальної діяльності;

– проводити аналіз умов навчання і вибрати способи формування базових знань, умінь у тих, кого навчають;

– розрізняти види навчальної технічної літератури, здійснювати її кількісний і якісний аналіз, визначати ступінь участі аналізованого підручника в навчальному процесі;

– встановлювати типи логічних і семантичних зв'язків між змістовними елементами теми, узагальнювати поняття, розкривати їх зміст і обсяг, одержувати ширший висновок із запропонованих посилок, давати судженням кількісну і якісну характеристики, вибирати й упорядковувати пункти плану для запропонованої теми, підбирати приклади порушення правил розподілу, визначення;

– виявляти змістовні елементи за темою (факти, події, поняття, об'єкти), визначати способи взаємозв'язку елементів і послідовність їх викладу, вибирати рівень складності плану і формулювати заголовки, розкривати в повному обсязі кожний з пунктів плану, здійснюючи вибір способу побудови речень, нової і базової для учнів інформації, виду визначень, способу доказу стверджень, способу конкретизації змістовних фрагментів, визначати ключові положення основної інформації і вибирати способи їх подання;

– давати характеристику поняття технологій навчання; характеризувати сучасні підходи до навчання; характеризувати теорію поетапного формування розумових дій для характеристики процесу навчання та його етапів;

– давати характеристику поняття мотивації навчання, потреби, мотиву, спонукання, стимулу тощо, питань видів та прийомів мотивації, класифікувати мотиваційні технології;

– давати визначення поняттю орієнтованої основи діяльності (ООД) та її структура. характеризувати типи навчання і критерії їх вибору; вибирати форми, методи і прийоми викладу нового матеріалу;

– визначати та характеризувати розумові, зовнішньо мовні та матеріальні дії, розкривати умови їхнього формування в теоретичному та практичному навчанні; вказувати типи навчальних завдань і особливості їх застосування у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців;

– характеризувати особливості технології організації самостійної роботи. Відтворювати інформацію про законодавчі акти, нормативні документи щодо організації самостійної роботи у навчальних закладах;

– характеризувати принципи планування навчального процесу по темі, типи і структури уроків. Пояснювати особливості вибору методів і засобів навчання на уроці; способів розробки бінарних дій викладача і тих, кого навчають, на уроці.

– розробляти завдання різного рівня складності для самостійної роботи учня, розробляти систему контролю навчальної діяльності учнів, розробляти програму індивідуальної траєкторії учня.

2.1. Тематика лекцій

Тематика лекцій з дисципліни «Методика професійного навчання» представлена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Розподіл годин навчальних занять за темами курсу

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3 курс, 6 семестр												
Розділ 1. Дидактичне проєктування як основа методичної діяльності інженера-педагога												
Тема 1. Стан системи професійної (професійно-технічної) освіти та вимоги до її педагогічного персоналу	20	4	6			10	10,5	0,5	-	-		10
Тема 2. Системний підхід та структура курсу методики професійного навчання	8	2	2			4	4,5	0,5	-	-		4
Разом за розділом 1.	28	6	8			14	15	1	-	-		14
Розділ 2. Методика цілепокладання, конструювання змісту та діагностика базових умінь навчання												

Тема 3. Цілепокладання у навчанні	96	1 2	36			48	56	1	1			54
Тема 4. Методика діагностики та корегування стану навчального процесу	20	4	6			10	15,5	1	0,5			14
Тема 5. Основи формування навчального матеріалу	40	4	16			20	23,5	1	0,5			22
Разом за розділом 2.	156	20	58			78	95	3	2			90
Розділ 3. Методика вибору та розробка традиційних технологій навчання												
Тема 6. Поняття технологій навчання та особливості їхньої розробки	8	4	-			4	4	-	-			4
Тема 7. Мотивація навчальної діяльності	12	4	2			6	7	0,5	0,5			6
Тема 8. Методика проектування технологій формування нових знань	20	4	6			10	12	1	1			10
Тема 9. Методика проектування технологій формування виконавчих дій	16	4	4			8	12	1	1			10
Тема 10. Методика проектування технологій контролю	16	4	4			8	10	1	1			8

професійних дій												
Тема 11. Методика планування навчального процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти	14	2	4			8	9	0,5	0,5			8
Разом за розділом 3.	86	22	20			44	54	4	4			46
Усього годин за 6 семестр	270	48	86			132	164	8	6			150
4 курс, 7 семестр												
Розділ 4. Інтерактивні та проєктні технології навчання												
Тема 12. Організація навчання на уроках теоретичної та практичної підготовки в системі професійної (професійно-технічної) освіти	16	2	2			12	22	2	-			20
Тема 13. Розробка й реалізація інтерактивних технологій навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти	58	20	26			12	40	8	6			26
Тема 14. Розробка й реалізація імітаційних технологій навчання в	26	8	4			14	28	2	2			24

зкладах професійної (професійно-технічної) освіти												
Тема 15. Розробка й реалізація проєктних технологій навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти	14	2	2			10	24	2	2			20
Разом за розділом 4.	114	3 2	34			48	114	14	10			90
Розділ 5. Організація дистанційного та змішаного навчання, створення електронних ресурсів												
Тема 16. Розробка й реалізація інформаційно-комунікаційних технологій навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти	16	4	-			12	21	1	-			20
Тема 17. Розробка й реалізація технологій дистанційного навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти	14	4	-			10	19	1	-			18
Тема 18. Змішане навчання в закладах професійної	20	4	6			10	15	1	2			12

(професійно-технічної) освіти												
Тема 19. Дуальне навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти	16	2	4			10	11	1	-			10
Разом за розділом 5.	66	14	10			42	66	4	2			60
Усього годин за 7 семестр	180	46	44			90	180	18	12			150
Усього годин за курс	450	94	130			222	344	26	18			300

2.2. Тематика практичних занять

Тематика практичних занять з дисципліни представлена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 Тематики практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
3 курс, 6 семестр			
1	Роль дидактичного проектування в роботі інженера-педагога	6	-
2	Рівні та структура дидактичного проектування інженера-педагога.	2	-
3	Аналіз професійної діяльності фахівця	6	1
4	Побудова функціональної структури діяльності майбутнього фахівця в ході дидактичного проектування	12	
5	Методика проектування програми професійної теоретичної підготовки майбутніх фахівців	6	
6	Методика прогнозування мети в навчанні на рівні спеціальності й окремої технічної дисципліни	6	
7	Методика прогнозування мети в навчанні на рівні навчальної теми й окремої технічної дисципліни	6	
8	Методика аналізу базових характеристик особистості	6	0,5
9	Аналіз навчальної літератури	4	-
10	Логічні та семантичні прийоми конструювання змісту навчання	6	0,5

11	Конструювання й обґрунтування змісту однієї теми професійної підготовки	6	
12	Вибір способів формування мотивації навчання	2	0,5
13	Вибір способів формування орієнтовної основи діяльності	2	1
14	Активізація діяльності учнів (студентів) при викладанні нового матеріалу	4	1
15	Способи формування виконавчих дій у майбутніх фахівців	4	1
16	Вибір способів здійснення контролю професійної підготовки	4	1
17	Обґрунтування та розробка поурочно-тематичного плану та навчання з використанням традиційного навчання з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	4	0,5
	Разом за 6 семестр	86	6
4 курс, 7 семестр			
18	Актуальність застосування інноваційних технологій у процесі навчання з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	2	-
19	Вибір форм інтерактивного навчання	2	1
20	Обґрунтування та розробка проблемної лекції з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	4	1
21	Обґрунтування та розробка дискусії/семінару з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	4	1
22	Обґрунтування та розробка навчального тренінгу з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	4	1
23	Обґрунтування та розробка майстер-класу з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	2	1
24	Обґрунтування та розробка мозкового штурму з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	2	1
25	Обґрунтування і розробка прийомів колективно-групового навчання з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	4	1
26	Обґрунтування і розробка прийомів кооперативного навчання з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	4	1
27	Обґрунтування і розробка імітаційних (ігрових) та проєктних технологій навчання з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця	6	2
28	Обґрунтування та розробка проєкту дистанційного / змішаного навчання з обраної теми в процесі підготовки	6	1
29	Обґрунтування та розробка поурочно-тематичного плану з обраної теми в процесі підготовки конкретного фахівця з використання з інноваційних технологій навчання	4	1
	Разом за 7 семестр	44	12

Разом за курс	130	18
---------------	-----	----

2.3. Питання для самоперевірки Перевірка рівня сформованості знань бакалаврами може бути здійснена за допомогою питань, представлених у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Питання для самоперевірки
Зміст питань для самоперевірки
<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке проєкт, проєктування, педагогічне проєктування? 2. Відтворіть структуру педагогічного проєктування. 3. Наведіть статистичний вимір проєктування системи підготовки фахівців. 4. Що таке дидактичне проєктування? 5. Відтворіть структуру дидактичного проєктування педагога. 6. Наведіть характеристику психолого-педагогічної структури особистості педагога. 7. Дайте визначення терміну «мета навчання». 8. Дайте визначення термінам «цілеполагання», «цілестворення». 9. Назвіть вимоги, які висуваються до визначення цілей навчання. 10. Які існують традиційні способи постановки цілей в навчанні? У чому полягають їх недоліки? 11. Опишіть формулу постановки мети в навчанні. Наведіть приклад постановки цілей для однієї теми знайомої Вам навчальної дисципліни. 12. Охарактеризуйте навчальні цілі за рівнями та сферами реалізації. Наведіть приклади цілей. 13. У чому полягає сутність таксономічний підхід до визначення цілей навчання? 14. Що таке когнітивна, афективна та психомоторна сфери? 15. У чому полягає сутність таксономічного уявлення цілей у різних сферах людської свідомості? 16. Охарактеризуйте способи розподілу цілей для окремих сфер таксономії. 17. Дайте характеристику кожного з рівнів засвоєння навчального матеріалу за В. Беспальком, конкретизуючи їх для окремих тем знайомої Вам навчальної дисципліни.

18. Назвіть та охарактеризуйте етапи проектування цілей навчання.
19. Що таке базові умови навчального процесу? Які до них відносяться?
20. Розкрийте базові характеристики учнів.
21. Наведіть та поясніть алгоритм діагностики і коригування стану навчального процесу.
22. Наведіть класифікацію МП-та МТ- зв'язків навчального матеріалу.
23. З якою метою визначаються МП- та МТ- зв'язки навчального матеріалу?
24. Які є способи реалізації МП- та МТ- зв'язків навчального матеріалу?
25. Які відомі способи контролю та формування базових ЗУН учнів?
26. Які висувуються вимоги до повторення?
27. Які моделі Вам відомі? Наведіть приклади кожного виду.
28. Що розуміється під дидактичними матеріалами, логіко-семантичною структурою, планом, текстом та контурним конспектом?
29. Відтворіть структуру діяльності інженера-педагога з конструювання змісту навчального матеріалу (проектування дидактичних матеріалів).
30. Які типи відношень існують між обсягами понять?
31. Яким правилам мають відповідати ділення обсягів понять, визначення понять, побудова умовиводів та доказів?
32. Наведіть алгоритми побудови плану, тексту й конспекту навчального матеріалу.
33. Які причини технологічного підходу в організації процесу навчання? Яке місце технологи і навчання в цілісному освітньому процесі?
34. З чим пов'язана гуманітарна складова сучасної технології навчання?
35. Яке місце компетенцій в проектуванні технології навчання? Відповідь обґрунтуйте.
36. Проаналізуйте відомі вам визначення педагогічної технології. Виділіть на їх основі найбільш важливі ознаки педагогічної технології.
37. Дайте визначення класно-урочної системи навчання і модульної технології.

38. Проаналізуйте переваги і недоліки лекцій, як форми навчання у закладах освіти.
39. Поясніть рольові функції лектора.
40. Обґрунтуйте вимоги до лекцій і якості її проведення.
41. Сформулюйте визначення лабораторного заняття.
42. Які існують види лабораторних занять? Опишіть їх структуру.
43. У чому особливість навчального експерименту?
44. Якою є мета і завдання діяльності з проектування технологій формування професійних дій? Назвіть особливості цієї діяльності в професійній освіті.
45. Назвіть основні характеристики дії і наведіть приклади формування цих характеристик під час навчання робітника.
46. Які вимоги висуваються до повторення нового матеріалу?
47. Назвіть етапи формування діяльності в теоретичному навчанні. Дайте характеристику кожного етапу і наведіть приклади можливих способів формування діяльності на кожному з них.
48. Наведіть приклади формування матеріалізованих, мовленнєвих і розумових дій у процесі закріплення нового матеріалу.
49. Як класифікуються технічні задачі?
50. Назвіть вимоги, які висуваються до задач і завдань у процесі їхнього конструювання та реалізації в навчальному процесі.
51. Опишіть етапи розв'язання задач при формуванні професійних дій в учнів у теоретичному навчанні.
52. Назвіть цілі й завдання лабораторного методу формування професійних дій в учнів.
53. Схарактеризуйте етапи діяльності викладача при підготовці до лабораторних робіт.
54. Перерахуйте вимоги, які висуваються до вправ.
55. У чому полягає сутність проблемного навчання?
56. Схарактеризуйте поняття «проблемна ситуація», «навчальна проблема», «проблемне навчання», «проблемне викладання».
57. Опишіть дидактичні характеристики проблемного навчання.
58. Наведіть способи створення проблемних ситуацій.
59. Дайте характеристику демонстраційному експерименту і покажіть, як він застосовується в проблемному навчанні.
60. Дайте визначення уроку та назвіть його основні характеристики.

61. Охарактеризуйте індивідуальну й індивідуально-групову системи організації теоретичного навчання.
62. Охарактеризуйте класно-урочну систему організації теоретичного навчання.
63. Дайте характеристику лекційно-семінарській системі навчання.
64. Яким чином визначається самостійна робота учнів (учнів)?
65. Які відомі класифікації самостійної роботи?
66. Відтворіть технології організації та реалізації самостійної роботи учнів.
67. Що розуміють під індивідуальною траєкторією учня?
68. Що включає індивідуальний план студенту?
69. Для чого призначений індивідуальний план учня?
70. Які існують технологічні засоби реалізації індивідуальної траєкторії учня?

2.4. Навчальна література

Основна

1. Методика професійного навчання: підруч / О. Е. Коваленко, Н.О. Брюханова, Н.В. Корольова, Н. В. Божко; за ред. О. Е. Коваленко / Укр. інж.-пед. акад. – Харків, 2024. – 283 с.
2. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: основні технології навчання: підруч. для студ. інж.-пед. спец. / О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, Н. В. Корольова. – Харків : УПА, 2019. – 174 с.
3. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: дидактичне проєктування: підруч. для студ. інж.-пед. спец. / О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, Н.В. Корольова. – Харків : УПА, 2019. – 204 с.
4. Методика професійного навчання: Частина 1: конспект лекцій для здобувачів освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) денної здобуття освіти / Укр. інж.-пед. акад.; упоряд.: Олена КОВАЛЕНКО, Наталія БРЮХАНОВА, Наталія КОРОЛЬОВА – Х., УПА, 2020. – 201 с.
5. Методика професійного навчання: Частина 2: конспект лекцій для здобувачів освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) денної форми здобуття освіти / Укр. інж.-пед. акад.; упоряд.: Олена КОВАЛЕНКО, Наталія БРЮХАНОВА, Наталія КОРОЛЬОВА – Х., УПА, 2020. – 180 с.
6. Методика професійного навчання: метод. вказ. для організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої

освіти освітнього ступеня «бакалавр» денної форми здобуття освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки / Укр. інж.-пед. акад. ; упоряд.: Олена КОВАЛЕНКО, Наталія БРЮХАНОВА, Наталія КОРОЛЬОВА. – Харків : [УІПА], 2020. – 38 с.

7. Методика професійного навчання: методичні вказівки по проведенню практичних занять для здобувачів освіти денної форми здобуття освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) /Укр. інж.-пед. академія; упоряд.: Олена КОВАЛЕНКО , Наталія БРЮХАНОВА , Наталія КОРОЛЬОВА , Наталія БОЖКО – Х., 2020. – 51 с.

8. Методика професійного навчання: методичні вказівки по виконанню курсової роботи для здобувачів освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) денної форми здобуття освіти/ Укр. інж.-пед. акад.; упоряд.: Олена КОВАЛЕНКО, Наталія БРЮХАНОВА, Наталія КОРОЛЬОВА – Х., УІПА, 2021. – 53 с.

Допоміжна

1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Руссол : – Львів : «Новий Світ2000», 2020. – 567 с.

2. Бондаренко Неллі Володимирівна. Теорія, методика, освітня практика : анот. покажч. друк. праць : ДСТУ 8302:2015, References, APA style / [упоряд. Косянчук С. В.]. – Київ : Фенікс, 2024. – 163 с.

3. Діагностичне тестування: як працювати з тестами та їхніми результатами: методичний посібник / Берендєєв С., Косєнчук Ю., Лисогор Л. – Київ, 2023. – 35 с. – Режим доступу : <https://uied.org.ua/2023/12/11414/>

4. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник /Упоряд. Воротникова І.П. - К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020.- 48 с.

5. Дольнікова Л.В., Муқан Н.В. Професійна педагогіка: навч. посібник. - Л.: Видавництво Львівської політехніки, 2021. - 324с.

6. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс : навчальний посібник. К. : «Центр навчальної літератури», 2021. – 388 с. (Т.1-8)

7. Зливков В. Л. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті / В. Л. Зливков, С. О. Лукомська. – Київ, 2022. – 184 с.

8. Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Навчально-методичний посібник / Оксана Пасічник,

Юлія Єлфімова, Христина Чушак, Олена Шинаровська, Андрій Донець. - К.: 2021. - 92 с.

9. Кулішов В. С. Теоретичні і методичні аспекти проведення інтегрованих занять у закладі професійної освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. / В. С. Кулішов – Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. – 68 с. Режим доступу:https://lib.iitta.gov.ua/724681/1/Кулішов%20В.С._навчальнометодичний%20посібник%202021.pdf

10. Лебедик Л.В., Стрельников В.Ю., Стрельников М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельников, М. В. Стрельников. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с.

11. Маляров М., Христич В., Шевченко Р. Інноваційні технології, форми та методи здійснення освітньої діяльності в ЗВО. Курс лекцій. Харків – 2024. – Режим доступу :

http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/20677/1/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96_%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D0%9A%D1%83%D1%80%D1%81_%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9

12. Методика компетентнісно орієнтованого навчання технологій у професійному ліцеї : методичний посібник / В.І. Туташинський, Т.С. Мачача, А.М.Тарара, В.В.Вдовченко. [Електронне видання] – Київ: КОНВІ ПРІНТ 2021. – 141 с. – Режим доступу : <https://znayshov.com/FR/11277/500.pdf>

13. Методика професійної освіти : навч. посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» / Д. О. Чернишев, К. І. Почка, Г. Л. Корчова, Ю. С. Красильник, М. В. Руденко. – Київ : Компринт, 2024. – 224 с.

14. Мотивація як засіб саморозвитку й самореалізації: з досвіду роботи вчителя [навчально-методичний посібник]. / Карявка Сергій – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2021. – 100 с. – Режим доступу : <https://znayshov.com/FR/10462/464.pdf>

15. Педагогіка : навч. посібн. / О. М. Назаренко ; НУ «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2022. – 146 с. – Режим доступу : <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bde61db7-0527-4c70-8be1-2377468a0c17/content>

16. Педагогіка : навч. посіб. / Т. Поясок, О. Беспарточна ; М-во освіти і науки України, Кременчуц. нац. ун-т ім. М. Остроградського. – Кременчук : NOVABOOK, 2024. – 206 с.

17. Розробляємо освітню програму: Методичні рекомендації для авторів та замовників експертизи освітніх програм, розроблених не на основі типових освітніх програм / Державна служба якості освіти України. – Київ : Педагогічна думка, 2023. — 40 с. – Режим доступу : https://znayshov.com/News/Details/metodychni_rekomendatsii_dlia_avtoriv_osvitnikh_prohram_rozroblenykh_ne_na_osnovi_typovykh_osvitnikh_prohram

18. Семенова А.В. Професійна педагогіка: Підручник. / Авт. : О.В. Грабовський, Л.В. Коломієць, О.С. Савельєва, А.В. Семенова, В.Ф. Яні; за заг. ред. А.В. Семенової. – Одеса: Бондаренко М.О., 2020. – 575 с.

19. Соціально-педагогічний супровід в освітньому закладі : навч.- метод. посібник / уклад. : В. В. Байдик та ін. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 95 с. – Режим доступу : https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni_posibnyku_dlia_pedahohichnykh_pratsivnykiv/23

20. Тлумачний словник освітянських термінів / Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», 2022. – 50 с. – Режим доступу : https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2024/02/slovnyk_osvityanskyj-onovlenyj.pdf

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту». – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

2. Закон України «Про освіту». – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

3. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». –Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

5. Сайт дистанційної освіти Університету – Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua>

6. EdEra – студія онлайн-освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ed-era.com/>

7. Український освітній онлайн-портал для вчителів «На Урок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/>

8. «Освіторія Медіа» – онлайн медія про освіта та виховання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvitoria.media/>

9. Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua>

Всеосвіта – освітня платформа для професійного зростання педагогічних працівників та підвищення їх педагогічної майстерності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/>

3. ВИДИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Види організації самостійної роботи на аудиторних заняттях

Самостійна робота здобувачів освіти з курсу «Методика професійного навчання» складає 226 годин і реалізується у процесі:

- ретельного пророблення лекційного навчального матеріалу;
- вивчення літературних джерел, рекомендованих за курсом;
- визначення способів подання на практичному занятті результатів виконання завдань;
- складання тлумачного словника українсько-англійською мовами;
- виконання індивідуальних завдань на сайті дистанційної освіти;
- конспектування, виконання практичних завдань, пошук відповідей на запитання.
- написання курсової роботи;
- підготовки до контрольного заходу, яким є іспит.

Головним продуктом, за наявності якого можна судити про ефективність підготовки з курсу, є виконані завдання, які мають за мету наблизити здобувача освіти до формування якісних складових ПР 11, ПР 12, ПР13, ПР 15, ПР 21:

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проєктувати і реалізувати навчальні/розвивальні проєкти.

ПР11.1: уміння прогнозувати результат підготовки та розробляти систему цілей навчання конкретного фахівця з дисципліни (теми);

ПР 11.2: уміння здійснювати аналіз та корегування базових умов навчання; ПР ПР 11.3: уміння конструювати зміст навчання.

ПР 11.4: уміння відтворювати інформацію про технології самостійної роботи, їхню роль у професійній підготовці сучасного фахівця, зв'язок з іншими технологіями, особливостей їхнього вибору

та розробки; уміння вільно й свідомо оперувати принципами і правилами розробки технологій самостійної роботи здобувачів освіти;

ПР 11.4: уміння відтворювати інформацію про роль та сутність планування навчального процесу у закладі професійної (професійно-технічної) освіти, послідовності дій з планування навчання, уміння вільно й свідомо оперувати принципами і правилами планування навчального процесу.

ПР 12. Уміти проєктувати і реалізувати навчальні/розвивальні проєкти.

ПР 12.1: уміння відтворювати інформацію про умови виникнення, структуру, зміст курсу «Методика професійного навчання»;

ПР 12.2: уміння відтворювати інформацію про структуру та вимоги до дидактичного проєктування, відтворювати та пояснювати основні завдання діяльності інженера-педагога під час дидактичного проєктування.

ПР13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПР 13.1: уміння характеризувати складові педагогічних технологій, обґрунтовувати їх вибір; використовувати психофізіологічні особливості особистості під час вибору способів навчання;

ПР 13.2: уміння визначати вплив умов на вибір способів мотивації на кожному з етапів засвоєння; використовувати принципи і правила щодо розробки мотиваційних технологій навчання;

ПР 13.3: уміння використовувати принципи і правила щодо розробки технології формування нових знань.

ПР 13.4: уміння вільно й свідомо оперувати принципами і правилами розробки технологій формування виконавчої частини дії;

ПР 13.5: уміння вільно й свідомо оперувати принципами і правилами розробки технологій контролю.

ПР 13.6: уміння характеризувати та обґрунтовувати вибір дидактичні засоби креативного навчання технічних дисциплін;

ПР 13.7: уміння обирати та обґрунтовувати вибір методів креативного навчання технічних дисциплін;

ПР 13.8: уміння конструювати зміст креативного навчання;

ПР 13.9: уміння відтворювати інформацію про правила застосування методу колективного пошуку оригінальних ідей; вибирати для певної теми уроку творчу задачу та складати план її розв'язання.

ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПР 15.1: уміння вибирати й застосувати контрольні-корегувальні заходи з метою оптимізації дидактичного проекту;

ПР 15.2: уміння розробляти індивідуальні траєкторії підготовки здобувачів освіти.

ПР 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПР 21.1: уміння аналізувати професійну діяльність фахівця, а також міжнародні та національні стандарти його підготовки;

ПР 21.2: уміння корегувати/розробляти освітні документи, що відбивають зміст професійної освіти.

Курс «Методика професійного навчання» складається з п'яти розділів. Розділи 1, 2, 3 вивчаються здобувачами освіти у 6 семестрі і завершуються написанням контрольної роботи 1 і здачею екзамену. Розділи 4, 5 вивчаються здобувачами освіти у 7 семестрі і завершуються написанням контрольної роботи 2 і здачею екзамену.

3 курс, 6 семестр.

Допуском до екзамену є набрана мінімальна кількість балів. Максимальна кількість балів, яка може бути набрана до екзамену, складає 60 (5,5 балів за заповнення конспекту з теми у відповідності до презентації, участь в обговоренні теоретичних питань лекції (0-0,5 балів за тему, 11 тем), 1 бал за вхідний контроль та 24 бала за контрольну роботу. Усна доповідь: публічний виступ на практичних заняттях та участь в експрес-опитуванні – всього 29,5 балів: коротка відповідь під час обговорення теми на практичному занятті (ПЗ 1-3: 0-1,5 балів за тему, 1 тема; ПЗ 4, 5-7, 26-27, 28-30, 35, 36-37, 42-43: 0-1 балів за тему, 7 тем; ПЗ 8-13, 17-19, 20-22: 0-3 балів за тему, 9 тем; ПЗ 14-16, 23-25, 31-33, 34, 38-39, 40-41: 0-2 балів за тему, 12 тем).

4 курс, 7 семестр.

Допуском до екзамену є набрана мінімальна кількість балів. Максимальна кількість балів, яка може бути набрана до екзамену, складає 60 (4 бала за заповнення конспекту з теми лекції, участь в обговоренні теоретичних питань лекції (0-0,5 балів за тему, 8 тем), 1 бал за вхідний контроль та 20 бала за контрольну роботу. Усна доповідь: публічний виступ на практичних заняттях та участь в експрес-опитуванні – всього 35 балів: коротка відповідь під час

обговорення теми на практичному занятті (ПЗ 1: 0-2 бали за тему, 1 тема; ПЗ 2-22: 0-3 балів за тему, 11 теми).

3.1.1. Лекційні заняття

Лекція є провідною формою організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Специфічні особливості лекції обумовлюють форми самостійної роботи студентів, види завдань щодо самостійної роботи, систему її контролю тощо.

На лекції викладач рекомендує бакалаврам літературу та пояснює методи роботи з інформаційними джерелами. В цьому аспекті великі можливості надають вступна та установочна лекції, на яких розкривається проблематика теми, логіка оволодіння нею, надається характеристика літератури, визначаються розділи щодо самостійної проробки.

Однією з форм організації самостійної роботи, що відбувається безпосередньо на лекції, є конспектування.

У процесі викладання дисципліни викладач використовує опорні схеми, які узагальнюють певний обсяг навчального матеріалу. Вони проєктуються на екран під час лекції та є опорною інформацією при поясненні змісту матеріалу. Використання цього прийому дозволяє суттєво підвищити інформаційну ємність навчальних занять і самостійної роботи, переважно за рахунок нової інформації.

Окрім цього, для активізації навчальної діяльності на лекційному занятті (на початку або наприкінці) проводиться письмове опитування (5-7 хвилин) у формі простих або тестових питань.

По закінченню етапу актуалізації або перевірки знань з теми (або декількох тем) відповіді на аркушах збираються викладачем. На початку наступної лекції викладач інформує студентів про результати опитування. Результати опитування також використовуються викладачем для оперативного реагування на стан самостійної роботи.

Приклад:

Тестові завдання для перевірки засвоєння навчального матеріалу теми №1 «Методика аналізу та прогнозування мети навчання»

1. Вкажіть вірно сформульовану мету навчання з певної теми. А. Вивчити конструкцію технічної системи.
- Б. Ознайомити з конструкцією технічної системи.
- В. Сформувати уміння аналізувати конструкцію технічної системи.
- Г. Сформувати уміння характеризувати конструктивні елементи технічної системи.
- Д. Розглянути конструкцію технічної системи.

2. Виберіть мету, що є спрямованою на формування такої характеристики особистості, як професійна спрямованість в межах вивчення спеціальної технології.

А. Сформувати вміння розкривати і характеризувати способи виконання трудових процесів; готувати робоче місце; здійснювати прийоми трудової діяльності; здійснювати трудові операції; здійснювати трудовий процес.

Б. Сформувати інтерес до професії, бажання виконувати професійну діяльність, прагнення до постійного професійного зростання, розвинути зібраність, швидку реакцію, відповідальність, раціоналізм, винахідливість при рішенні теоретичних задач на визначення значень параметрів, вибір способу здійснення трудового процесу або його елементу і т.ін.

В. Сформувати вміння, дотримуючи правила ТБ, ПБ, правила санітарії і гігієну, економно витратити електроенергію, сировину, дбайливо поводитися із засобами виробництва, а також виконувати правила праці.

Г. Сформувати вміння організовувати роботу бригади (зокрема інструктувати підлеглих), налагоджувати контакт з колегами, коментувати свою діяльність і обґрунтовувати ухвалені рішення з приводу підготовки робочого місця, використання інструментів, дотримання правил ТБ, застосування деякого способу здійснення трудового процесу або його елементу.

Д. Сформувати інтерес до професії, бажання її виконувати, прагнення до постійного професійного зростання, розвинути зібраність, швидку реакцію, відповідальність, раціоналізм, винахідливість при рішенні практичних задач на виконання трудових прийомів, операцій, процесів.

Є. Сформувати вміння розрізняти пристрої, їх конструктивні елементи, маркіровку, характеристики, робочі інструменти, дії трудового процесу; перераховувати види пристроїв, їх конструктивні елементи, розказувати принцип дії, зображати і пояснювати графіки, схеми, указувати способи здійснення елементів трудових процесів, використовуваних при цьому інструментів, вимоги до якості робіт; ухвалювати оптимальні рішення нестандартних задач.

Ж. Сформувати вміння організовувати роботу бригади (зокрема інструктувати підлеглих), налагоджувати контакт з колегами, коментувати свою діяльність і обґрунтовувати ухвалені рішення з приводу знаходження значень параметрів, характеру трудового процесу і його елементів та ін.

З. Сформувати вміння аналізувати виробничу ситуацію на предмет економного витрачання енергетичних ресурсів, сировини, дбайливого

поводження із засобами виробництва, дотримання правил праці; знання про обов'язки адміністрації і відповідальності робітників за недотримання режиму роботи, правив ТБ, виробничої санітарії, гігієни.

3. Вкажіть характеристику першого рівня засвоєння учнем навчального матеріалу.

А. Відбувається розв'язання задачі, яке вимагає продуктивних дій евристичного типу. Це евристична діяльність. Вона виконується не по готовому алгоритму або правилу, а по створеному або перетвореному в ході самої дії.

Наприклад відбувається розв'язання конкретної задачі або виконання конкретного проекту по відомому загальному методу шляхом самостійного пристосування до умов задачі, результат рішення якої передбачений лише в загальному вигляді.

Б. Від учня потрібне застосування раніше засвоєних дій з розв'язання деякої задачі (репродуктивні алгоритмічні дії). Учні виконують ці дії, самостійно відтворюючи і застосовуючи інформацію про раніше засвоєну орієнтовну основу виконання даних дій.

В. Відбувається розв'язання нетипової задачі, яке вимагає продуктивних дій. При цьому відбувається самостійне конструювання нової орієнтовної основи діяльності.

На цьому етапі здобувається нова інформація. Цей рівень характеризує дослідницьку діяльність. 4Г. Уміння впізнавати раніше засвоєну інформації про об'єкти, процеси або дії з ними.

3.1.2. Практичні заняття

Навчальним планом підготовки бакалаврів за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) визначається необхідність проходження педагогічної практики у закладах освіти. Враховуючи важливість цієї форми навчання, практичні заняття з дисципліни «Методика професійного навчання» спрямовано на формування практичних вмінь з розробки програми професійної підготовки фахівця закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти та технологій навчання з теми. Це визначає необхідність у виборі активних методів для використання на практичних заняттях. Необхідним на практичному занятті є залучення кожного студента до освітнього процесу.

Кожне практичне заняття дозволяє сформувати вміння працювати з освітньою документацією, обирати відповідні педагогічні технології, обґрунтовуючи свій вибір з позиції особливостей навчального матеріалу, характеристик навчальної групи тощо.

Кожного практичного заняття студентом отримується завдання (згідно з темою практичного заняття), що є логічним продовженням попередніх. Виконання завдань дозволяє навчити студентів проводити аналіз за конкретною темою з усіх боків, проєктувати результат, виділяти зв'язки у вигляді завдань. Вирішення проблемних ситуацій розвиває у студентів наукову інтуїцію, здібність приймати рішення згідно з вибраним напрямом.

Вирішення ситуації завершується виступом за результатами її вирішення. Виступ за проблемою, що розглядає студент або група студентів, може відбуватися на кожному занятті, при цьому треба підкреслити, що незадіяні студенти групи можуть приймати участь у виступі у ролі доповідача, опонента або рецензента.

Такий підхід вимагає вивчення проблемних питань усіх наданих викладачем тем, це дозволяє підвищити рівень науково-педагогічних знань студентів, а не проводити його розвиток однобічно (згідно з темою обраною студентом). У процесі підготовки у студентів формуються вміння науково-дослідної роботи, що сприяє глибокому розумінню суті педагогічних явищ, інноваційному розв'язуванню педагогічних завдань – це сприяє формуванню та розвитку творчого наукового мислення у студентів.

3.2. Види організації самостійної роботи, що виконуються студентом у позааудиторний час

Для студентів обсяг самостійних робіт представлено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Види та обсяг самостійної роботи студентів Денна форма здобуття освіти

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
3 курс, 6 семестр		
1	Вивчення навчальної та наукової літератури, доповнення конспекту лекцій з тем курсу.	18
2	Підготовка до практичних занять.	86
3	Підготовка контрольної роботи 1.	26
4	Підготовка до письмового іспиту.	6
	Разом за 6 семестр	136
4 курс, 7 семестр		
1	Вивчення навчальної та наукової літератури, доповнення конспекту лекцій з тем курсу.	10
2	Підготовка до практичних занять.	44
3	Підготовка контрольної роботи 2.	30

4	Підготовка до письмового іспиту.	6
	Разом за 7 семестр	90
	Разом	226

Заочна форма здобуття освіти

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
3 курс, 6 семестр		
1	Вивчення навчальної та наукової літератури, доповнення конспекту лекцій з тем курсу.	66
2	Підготовка до практичних занять.	36
3	Підготовка контрольної роботи 1.	40
4	Підготовка до письмового іспиту.	8
	Разом за 6 семестр	150
4 курс, 7 семестр		
1	Вивчення навчальної та наукової літератури, доповнення конспекту лекцій з тем курсу.	30
2	Підготовка до практичних занять.	72
3	Підготовка контрольної роботи 2.	40
4	Підготовка до письмового іспиту.	8
	Разом за 7 семестр	150
	Разом	300

3	Написання контрольної роботи 1 (3 курс, 6 семестр)	<ul style="list-style-type: none"> - Виконання розділу 1 «Проектування програми професійної підготовки працівника за фахом «.....» етапу «Аналіз професійної діяльності фахівця» - Виконання розділу 1 «Проектування програми професійної підготовки працівника за фахом «.....» етапу «Визначення вимог до фахівця» - Виконання розділу 1 «Проектування програми професійної підготовки працівника за фахом «.....» етапу «Розробка змісту професіональної теоретичної підготовки фахівця» - Виконання розділу 2 «Проектування технологій навчання за темою «...» курсу «...»» етапу «Постановка оперативних цілей навчання» Виконання розділу 2 «Проектування технологій навчання за темою «...» курсу «...»» етапу «Аналіз базових умов навчання. Вибір способів актуалізації (формування) базових знань» - Виконання розділу 2 «Проектування технологій навчання за темою «...» курсу «...»» етапу «Конструювання дидактичних матеріалів» - Виконання розділу 2 «Проектування технологій навчання за темою «...» курсу «...»» етапу ««Проектування основних технології навчання» - Виконання розділу 2 «Проектування технологій навчання за темою «...» курсу «...»» етапу «Складання перспективно-поурочного плану викладення теми 3 використанням традиційних технологій навчання» - Виконання розділу 2 «Проектування технологій навчання за темою «...» курсу «...»» етапу 	Загалом 3 години дисципліни ДФ-24
---	--	--	-----------------------------------

		«Розробка бінарних дій викладача й учнів (студенів) на уроці (занятті) «...» з використанням традиційних технологій навчання»	
	Написання контрольної роботи 2 (4 курс, 7 семестр)	– Складання перспективно-поурочного плану викладення теми з використанням комбінованих технологій навчання. – Розробка бінарних дій викладача й учнів (студенів) на уроці (занятті) «...» з використанням комбінованих технологій навчання.	Загалом з дисципліни ДФ-20 годин

Вимоги до оформлення результатів виконання контрольних робіт

При написанні контрольної роботи з методики професійної освіти студентам необхідно дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійне виконання контрольної роботи (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримання академічної доброчесності регламентується «Положенням про академічну доброчесність в Українській інженерно-педагогічній академії» [<http://www.uipa.edu.ua/ua/general-information/normatyvni-dokumenty?id=3052>].

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності, які зазначені в п.3.7. «Положення про академічну доброчесність».

Контрольну роботу з методики професійної освіти необхідно оформлювати відповідно до вимог, які висуваються до подібних матеріалів.

Контрольну роботу *друкують* за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг основного тексту контрольної роботи має становити 15-20 сторінок друкованого тексту (шрифт текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим *інтервалом*; з полями зверху і знизу 15 мм, зліва 25 мм, праворуч 10мм).

Шрифт друку повинен бути чітким з однаковою щільністю тексту, стрічка – чорного кольору середньої жирності.

Вписувати в текст окремі *іношомовні слова, формули, умовні знаки* можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

У контрольній роботі необхідно прагнути дотримуватися загальноприйнятої термінології, позначень, умовних скорочень і символів, не рекомендується вживати слова та вирази-штампи. Вести виклад слід від першої особи множини: «Ми спостерігаємо», «Ми вважаємо», «На нашу думку». Слід уникати в тексті повторень слів чи словосполучень.

Наводячи в тексті прізвища учених-дослідників, ініціали, як правило, ставлять перед прізвищем (Н.М. Кушнарєнко, а не Кушнарєнко Н.М., як це прийнято в списках літератури).

Нумерація сторінок - наскрізна, для контрольної роботи, номери сторінок проставляються в правому верхньому кутку сторінки. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання контрольних робіт, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини контрольної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного виступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

До *обсягу основного тексту* контрольної роботи не входять список використаних джерел, додатки, а також таблиці та рисунки, які займають площу сторінки.

Водночас всі сторінки, що містять перераховані компоненти тексту, підлягають нумерації на загальних засадах.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім у тому ж рядку друкують заголовок розділу. Назва розділів вирівнюється по центру сторінки.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. Назви підрозділів вирівнюється по ширині сторінки.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Ілюстрації необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках контрольної роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного боку контрольної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При переносі таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Текстовий матеріал наукового твору вельми різноманітний. Кілька загальноприйнятих умовних скорочень, що використовуються: а) після перерахування (і т. ін. – і таке інше, і т. д. – і так далі, і т. п. – і тому подібне), б) при посиланнях (див. – дивись, пор. – порівняй), в) при позначенні цифрами століть і років (ст. – століття, ст. ст. – століття, р. – рік, рр. – роки). Існують також такі загальноприйняті скорочення т. – том, н. ст. – новий стиль, ст. ст. – старий стиль, н.е. – наша ера, м. – місто, обл. – область, гр. – громадянин, с. – сторінки, акад. – академік, доц. – доцент, проф. – професор).

Слова «та інші», «і таке інше» всередині речення не скорочують. Не допускається скорочення слів «так званий» (т.з.), «наприклад» (напр.), «формула» (ф-ла), «рівняння» (р-ня), «діаметр» (діам).

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*.

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання; наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку; у цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора; пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками; вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці); якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і те і те знижує рівень наукової праці, надмірне цитування створює враження компліятивності праць, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу;

е) якщо треба виявити ставлення автора контрольної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;

є) якщо автор контрольної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора контрольної роботи, а весь текст застереження вміщується у круглій дужці; варіантами таких застережень є (курсив наш – М.Х.), (підкреслено мною – М.Х.), (розбивка моя – М.Х.).

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, тоді в посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул джерела, на яке дано посилання у контрольній роботі.

Посилання в тексті контрольної роботи на джерела роблять згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, «у працях [1-7]». Допускається наводити посилання у виносках, при цьому його оформлення має відповідати бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера.

Посилання на ілюстрації та формули контрольної роботи вказують порядковим номером ілюстрації чи формули – останній беруть у дужки, наприклад, «рис. 1.2», у формулі (2.1)».

На всі таблиці контрольної роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «в табл. 1.2». У повторних посиланнях вживають скорочено слово «дивись», наприклад «див. табл. 1.3».

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т.ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

При складанні списку використаних джерел треба звернути увагу на такі положення:

- на перше місце виносять Конституцію України, закони України, укази Президента України, рішення і постанови Верховної Ради та кабінету Міністрів України;

- далі у алфавітному порядку вказуються посилання на літературні джерела.

При посиланні на літературне джерело (книгу, брошуру) необхідно вказати: прізвище та ініціали авторів, назву видання, місце видання, назву видавництва, рік видання, кількість сторінок.

При описуванні статті із книги, журналу або газети – ще й рік та номер (для книги, журналу) і число, місяць (для газети); сторінки на яких розміщена стаття.

4. Норми часу на різні види самостійної роботи

За рекомендацією науково-методичної комісії Науково-методичної ради академії визначні орієнтовні норми часу по основних видах СРС. Проробка конспекту лекцій займає приблизно 14 год., решта часу з опрацювання нового матеріалу відведена на роботу з підручниками та навчальними посібниками; при підготовці до кожного з практичних занять студент витрачає 2 год., підготовка до контрольних заходів (тестування, іспиту) здійснюється протягом 2 год.

5. Організація, планування і контроль самостійної роботи

З метою організації, планування та контролю самостійної роботи з дисципліни розроблено графік, приклад якого представлений у табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Види і строки контрольних заходів з дисципліни (колоквіум, аудиторна контрольна робота, модулі, співбесіда та ін.)

№ п/п	Види контролів і їх скорочений зміст	Строки проведення семестр, тиждень
1	2	3
3 курс, 6 семестр		
1.	Вхідний контроль розуміння базових понять	6 семестр (ДФ-1-ий тиждень)
2.	Співбесіда щодо визначення володіння студентами термінологічних понять курсу	6 семестр останній тиждень
4 курс, 7 семестр		
3.	Вхідний контроль розуміння базових понять	7 семестр (ДФ-1-ий тиждень)
4.	Співбесіда щодо визначення володіння студентами термінологічних понять курсу	7 семестр останній тиждень

Успішність СРС забезпечується:

- виконанням певного обсягу самостійної роботи усіма студентами під час аудиторних занять, зокрема практичних, та при підготовці до них;
- регулярним контролем успішності виконання СРС та індивідуальними консультаціями викладача;
- наявністю чітких методичних вказівок щодо виконання СРС, графіка її організації та контролю.

Систематичне та якісне виконання самостійної роботи студентами сприятиме поглибленню та поширенню їх знань, формуванню інтересу до процесу пізнання, оволодінню прийомами пізнавальної діяльності, розвитку пізнавальних здібностей. Саме тому СРС стає головним резервом підвищення ефективності підготовки студента.

Перевірка знань, умінь студентів під час екзамену курсу «Методика професійного навчання» у 6 семестрі здійснюється за допомогою відповідних білетів. Екзаменаційна робота містить 40 білетів. Кількість питань у білетах складає 5.

Різниця між питаннями за рівнем складності визначає кількість балів, якими мають бути вони оцінені.

Питання №1 спрямовано на перевірку вмінь формулювати оперативні цілі вивчення конкретної теми у відповідності до рівнів засвоєння навчального матеріалу.

Питання № 1 оцінюється в 7 бали.

7 – вірно визначена кількість рівнів засвоєння навчального матеріалу за темою, чітко сформульовані цілі за кожним з рівнів;

3-6 – вірно визначена кількість рівнів засвоєння навчального матеріалу за темою, але є неточності при формулюванні цілей різних рівнів;

1-2 - є помилки при визначенні кількості рівнів засвоєння навчального матеріалу за темою, при формулюванні цілей різних рівнів;

0 – відповідь не вірна.

Питання №2 спрямовано на перевірку вмінь розробляти логічну структуру та план вивчення конкретної теми.

Питання № 2 оцінюються в 8 балів.

8 - вірно складена логічна структура та план вивчення конкретної теми;

4-7 – логічна структура та плани містять неточності, потребують коригування;

2-3 – логічна структура та план мають містити суттєві помилки, потребують коригування; відсутній один з дидактичних матеріалів;

1 – логічна структура та план виконані не вірно; відсутній один з дидактичних матеріалів;

0 - відповідь не вірна.

Питання №3 спрямовано на перевірку вмінь коригувати базові умови підготовки та розробляти технологію формування базових знань та вмінь.

Питання № 5 оцінюються в 7 балів.

7 – базові поняття з теми розробки дидактичного проєкту визначені правильно, в повному обсязі, правильно встановлений тип міжтемних зв'язків, визначені способи контролю та формування базових знань та вмінь;

6- 4 – базові поняття з теми розробки дидактичного проєкту визначені правильно, але не в повному обсязі, є зауваження щодо правильності встановлення типу міжтемних зв'язків, визначені способи контролю та формування базових знань та вмінь потребують коригування;

3-2 - базові поняття з теми розробки дидактичного проєкту визначені частково, є зауваження щодо правильності встановлення типу міжтемних зв'язків, визначені способи контролю та формування базових знань та вмінь потребують коригування або не визначені;

0-1 - здійснена спроба визначити базові поняття з теми розробки дидактичного проєкту, є зауваження щодо правильності встановлення типу міжтемних зв'язків або вони встановлені неправильно, здійснена спроба визначити способи контролю та формування базових знань та вмінь або вони визначені неправильно.

Питання №4 спрямовано на перевірку вмінь розробляти основні технології навчання в залежності від характеристики навчальної групи.

Питання № 3 оцінюються в 10 балів.

8-10 – зроблений правильний, обґрунтований вибір відповідних методів формування основних технологій навчання з урахуванням характеристики навчальної групи; правильно обраний метод мотивації, наведено текст мотивації.

5-7 – зроблений вибір методів формування основних технологій навчання не є повним, здійснення обґрунтування не всіх обраних методів або воно потребує уточнення; не у всіх випадках враховані характеристики навчальної групи; наведений текст мотивації потребує доповнення.

2-4 – зроблений вибір методів формування основних технологій навчання не враховує характеристики навчальної групи, обґрунтування обраних методів не здійснено докладно; текст мотивації не відповідає обраному методу мотивації, або потребує докладного доопрацювання.

0-1 - зроблений вибір методів формування основних технологій навчання здійснено не вірно, не враховує характеристики навчальної групи, обґрунтування обраних методів не здійснено, текст мотивації не наведено.

Питання №5 спрямовано на перевірку вмінь розробляти засоби контролю сформованих вмінь з огляду на визначену мету за рівнями засвоєння навчального матеріалу.

Питання № 5 оцінюються в 8 балів.

8 – засоби контролю сформованих вмінь розроблені з огляду на визначену мету за рівнями засвоєння навчального матеріалу, різного рівня складності, виконані у відповідності з вимогами щодо їх розробки; можуть потребувати несуттєвого коригування;

4-7 - засоби контролю сформованих вмінь розроблені з огляду на визначену мету, але рівень складності та зміст завдань потребує несуттєвого коригування;

2-3 - не всі засоби контролю сформованих вмінь розроблені з огляду на визначену мету, рівень складності та зміст завдань потребує коригування;

0-1 – засоби контролю сформованих вмінь розроблені без огляду на визначену мету, рівень складності та зміст завдань потребує суттєвого коригування.

Екзаменаційні бали додаються до загальної кількості балів, які набрав студент при вивченні дисципліни за модульною системою навчання, якщо екзаменаційна оцінка не нижче, ніж оцінка, що отримана протягом семестру.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати з курсу дорівнює 100 (60+40).

За набраною кількістю балів виставляється загальна оцінка з курсу:

За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
5 (відмінно)	90-100
4 (добре)	70-89
3 (задовільно)	50-69
2 (незадовільно)	1-49

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Коваленко Олена Едуардівна
Брюханова Наталія Олександрівна
Корольова Наталія Валеріївна
Божко Наталія Василівна
Муринович Наталія Юріївна

МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Методичні рекомендації
до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю
015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 25.06.2025. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 1,69. Обсяг 0,573 Мб. Зам. № 319/25.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна